

Adult i culte

Al costat dels qui diuen encara "adulte" (i també "indulte", "tumulte"), hi ha els qui diuen "cult" —que sovint són segurament els mateixos—. El fet, però, és que les úniques formes avui considerades correctes —les úniques que trobem en obres com el Diccionari Fabra i el de l'Enciclopèdia—, són *adult* (sense *e* final, com *ocult*, *indult*, *tumult*, etc.), i *culte* (amb *e* final). Aquesta doble solució pot semblar una inconseqüència, tant més que mots com *adult*, *estult* i *ocult* provenen de les formes llatines "adultus", "estultus" i "ocultus", i *culte* prové de "cultus", que té la mateixa terminació.

És ben sabut que en el llenguatge no són d'aplicació les normes inflexibles i immutables de les matemàtiques i, per tant, no ens ha d'estranyar l'existència de *culte* al costat de *adult*, *estult* i *ocult*. En tot cas, la inconseqüència és mínima i fàcil de recordar, car es redueix a la *e* de *culte*, i és, d'altra banda, fàcil d'endevinar —si més no, de presumir— per què la forma definitiva d'aquest adjectiu s'ha fixat en dues síl·labes i no en una sola síl·laba. La terminació consonàntica *ll* és, en català, no únicament possible, sinó usual —en molts com

alt, *molt*, *malalt*, *salt*, etc.—, i no és doncs gens estrany que en la fixació de la forma de cultismes com *adult*, *estult* i *ocult* es prescindís d'una *e* final com a innecessària vocal de suport, talment com en *profund*, *prolix*, *convex*, etc., i contràriament a *directe*, *estricte* o *terrestre*, en què és imprescindible. Però *culte* és, sens dubte, un cas especial i aïllat: l'enutjosa homonímia que originaria la forma *cult* el pot explicar fàcilment. Segons Coromines, fou del substantiu *culte* que "alguna vegada es provà una catalanització *cult*, que no era viable per motius obvis (sobretot en el Principat, i pertot)". En el Principat, com és sabut, mots com *molt*, *malalt* i *salt* són generalment pronunciats *mol*, *malal* i *sal*.

Convé recordar que la discrepància de forma entre *culte* d'una banda i *adult*, *estult* i *ocult* de l'altra, desapareix en els mots del femení, tant del singular com del plural. *Culte* fa el femení canviant la *e* final en *a*, i *adult*, *estult* i *ocult* el fan adjuntant-se una *a*, amb què obtenim, doncs, *culta*, *adulta*, *estulta* i *oculta*, en el singular, i *cultes*, *adultes*, *estultes* i *ocultes*, en el plural. Hi ha, encara, el privatiu de *culte*, que és *inculte* (*incultes*, *inculia*, *incultes*), el qual, lògicament, manté l'excepcionalitat del seu primitiu.